

TARİXİMİZİN NÖVBƏTİ PARLAQ SƏHİFƏSİ

2022 -ci il ərzində Prezident cənab İlham Əliyevin müdrik rəhbərliyi ilə Azərbaycan müstəqil və uzaqgörən daxili və xarici siyasət kursunu uğurla həyata keçirib. Dünyanın mürəkkəb vəziyyətində Azərbaycanın siyasəti məhz dövlətin milli maraqlarının təmin edilməsinə yönəlib.

İlin yekunlarına nəzər salsaq, 2022-ci ili artıq əminliklə Azərbaycan və Avropa İttifaqı arasında qaz əməkdaşlığı ili adlandırmaq olar. Bu ilin 9 ayında Avropanın qaz sektorunda sözün həqiqi mənasında taleyüklü hadisələr baş verdi. Bunlara iyul ayında Azərbaycan ilə Al arasında enerji sektorunda strateji tərəfdaşlıq haqqında memorandumun imzalanması və oktyabrın 1-də Sofiyada bir sıra dünya liderlərinin iştirakı ilə keçirilmiş Yunanistan-Bolqarıstan interkonnektoru

runun (IGB) istifadəyə verilməsi daxildir. IGB qaz kəməri Cənub-Şərqi Avropa ölkələri üçün strateji əhəmiyyət kəsb edir və regiona təbii qaz tədarükçülərinin real enerji diversifikasiyasına imkan yaradır.

Yeni əlaqə Bolqarıstanın Cənub Qaz Dəhlizinə birbaşa çıxışı və Trans-Adriatik Qaz Boru Kəməri (TAP) vasitəsilə Avropaya nəql edilən təbii Azərbaycan qazının tədarükünü təmin edir.

Azərbaycan Prezidenti cənab İlham Əliyev

IGB-ni böyük tarixi nailiyyət adlandırır və əmin edib ki, Bakı qaz hasilatını artırmaq və tərəfdaşlarını təbii qazla təmin etmək üçün əlindən gələ-

ki, cari ilin sonuna qədər Azərbaycanla Ermənistan arasında sülh müqaviləsi bağlana bilər.

2022-ci ilin siyasi mənzərəsi bunu tam əminliklə deməyə əsas yaradır

ni edir. Bakı artıq Avropanın enerji təhlükəsizliyinin mühüm təminatçısı adlandırılır.

Azərbaycan-Ermənistan münasibətlərinə toxunsaq, o zaman ciddi irəliləyişin olmadığını qeyd etməliyik. İlin ortalarında ilkin şərtlər var idi

Lakin İrəvanın qeyri-konstruktiv mövqeyi ona gətirib çıxarıb ki, bu il də iki ölkə arasında sülh haqqında sənəd imzalanmayıb. Bundan başqa, Ermənistan tərəfinin destruktiv mövqeyinə görə nəqliyyat-kommunikasiya əlaqələrinin bərpasında yalnız cüzi irəliləyiş əldə edilib.

(davamı 11-ci səhifədə)

TARİXİMİZİN NÖVBƏTİ PARLAQ SƏHİFƏSİ

(əvvəli 1-ci səhifədə)

Azərbaycan, Rusiya və Ermənistan arasında nəqliyyat-kommunikasiya əlaqələrinin bərpasına dair danışıqlar aparılıb. Sərhədlərin delimitasiyası ilə üç görüş də keçirilib. Bu sahədə də irəliləyişin zəif olmasına səbəb yenə də Ermənistanın qeyri-konstruktiv mövqeyidir. Erməni tərəfi üçtərəfli Bəyanatda əksini tapmış bir sıra öhdəlikləri hələ də yerinə yetirməyib, Azərbaycan ərazisində qanunsuz erməni silahlı birləşmələrinin qalması, təbii sərvətlərimizin qanunsuz istismarı, üçüncü ölkə vətəndaşlarının Laçına qeyri-qanuni immiqrasiya etməsi, mina problemi beynəlxalq təşkilatların diqqətinə çatdırılıb.

İlin digər mühüm problemi Azərbaycan, Rusiya və Ermənistan arasında imzalanmış üçtərəfli Bəyanata ermənilərin əməl etməməsi oldu. Məhz bu razılaşmada Ermənistan silahlı qüvvələrinin sülhməramlı kontingentin müvəqqəti yerləşdiyi ərazidən çıxarılması qeyd olunsa da, orada qeyri-qanuni silahlı birləşmələrin hələ də olması regionda daim gərginlik yaradır.

Əgər biz 2022-ci ildə Azərbaycanda keçirilmiş mühüm tədbirlərdən söz açsaq, bu sahədə böyük nailiyyətlərin əldə olumasını qeyd etməliyik. Azərbaycanın 2022-ci ildə həyata keçirdiyi irimiqyaslı layihələr sırasında global siyasi, iqtisadi və sivilizasiya problemlərinin müzakirəsi məqsədilə dünyanın müxtəlif ölkələrindən tanınmış siyasi və ictimai xadimlərin, beynəlxalq ekspertlərin iştirakı ilə ölkədə beynəlxalq tədbirlərin keçirilməsi xüsusi yer tutur. Burada çağdaş zamanımızın aktual problemləri və onların həlli yolları birgə axtarılır. Azərbaycanda keçirilən beynəlxalq tədbirlər ölkəyə yüksək etimadı nümayiş etdirir və Azərbaycanın beynəlxalq aləmdəki nüfuzundan xəbər verir. Bu gün ölkə təkcə belə tədbirlərin keçirildiyi məkən deyil, həm də onların əsas iştirakçılarından və təşəbbüskarlarından ibarətdir.

İkinci Qarabağ müharibəsindəki tarixi Zəfərdən və ərazilərimizin işğaldan azad edilməsindən sonra ölkənin əsas səyləri Cənubi Qafqazda transmilli nəqliyyat dəhlizlərinin yaradılmasına, regionun sülh və əməkdaşlıq ərazisinə çevrilməsinə yönəlmişdi. Noyabrın 25-də Bakıda "Orta Dəhliz boyu: geosiyasət, təhlükəsizlik və iqtisadiyyat" mövzusunda keçirilən beynəlxalq konfransda Orta Dəhlizin nəqliyyat vektorlarının perspektivləri və müvafiq infrastrukturun formalaşmasında Azərbaycanın rolu müzakirə olunub. Konfrans zamanı Orta Dəhlizin təhlükəsizlik aspektləri, onun regionun iqtisadi potensialının

inkışafındakı əhəmiyyəti haqqında danışılıb, Zəngəzur dəhlizinin genişləndirilməsi perspektivləri kontekstində əhəmiyyəti, Şərq-Qərb vektoru boyunca yükdaşımalarının reallaşdırılması barədə fikir mübadiləsi aparılıb. Orta dəhlizin genişlənmə potensialına əhəmiyyətli təsir göstərə biləcək Zəngəzur dəhlizinin açılmasının regionun nəqliyyat xəritəsində əsas dəyişikliklərə töhfə verəcəyi vurğulanıb. Forum iştirakçıları arasında Türkiyə, İsrail, Pakistan, Böyük Britaniya, Rusiya, ABŞ, Belçika, Bolqarıstan, İsveç, İtaliya, Gürcüstan, Kanada, Misir, Polşa, Rumıniya və Fransanın aparıcı beyin mərkəzlərinin rəhbərləri və nümayəndələri olub.

İyunun 30-da Heydər Əliyev Mərkəzində Qoşulmama Hərəkatının Parlament Şəbəkəsinin "Dünyada sülhün və davamlı inkışafın təşviqində milli parlamentlərin rolunun gücləndirilməsi" mövzusunda həsr olunmuş Bakı Konfransı keçirilib. Qoşulmama Hərəkatının Parlament Şəbəkəsi üzv ölkələrin əhalisinin Hərəkatın dəyərlərinin inkışafı ilə bağlı məlumatlılığının artırılmasına töhfə verəcək, həmçinin üzv ölkələri narahat edən məsələlərin həllində parlamentarilərə kömək edəcək. Bakı konfransının əlamətdar cəhəti ondan ibarət idi ki, Azərbaycan tərəfinin təşəbbüsü 30 iyun - Beynəlxalq Parlamentarizm Gününə təsadüf edib. Azərbaycan 2011-ci ildən Qoşulmama Hərəkatının üzvüdür. Konfransda qeyd olunub ki, Azərbaycan regional məsələlərdə və global problemlərlə bağlı hər zaman öz mövqeyini nümayiş etdirir və Qoşulmama Hərəkatının sədri kimi bundan sonra da ədalətsizliyə, beynəlxalq hüququn pozulmasına, müxtəlif münacişlərə seçici yanaşmaya və münacişlərə qarşı mübarizəni davam etdirəcək.

Şuşa BMT və digər nüfuzlu təşkilatların tədbirlərinin keçirdiyi əsas şəhərə, regionun diplomatik paytaxtına çevrilib. Aprelin 28-də Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtında "Cənubi Qafqaz: inkışaf və əməkdaşlıq" mövzusunda beynəlxalq konfrans keçirilib. Bu mühüm platforma xarici ekspertlər üçün münacişlərdən sonrakı dövrdə Cənubi Qafqaz ölkələri arasında əlaqələrin inkışaf etdirilməsi, kommunikasiyaların açılması imkanlarını nəzərdən keçirmək, Azərbaycanın Ermənistanla münacişlərin normallaşdırılması məqsədilə əsas ki-

**2022-ci ilin
siyasi mənzərəsi
bunu tam əminliklə
deməyə
əsas yaradır**

mi formalaşdırdığı sülh gün-dəmini müzakirə etmək üçün əlverişli imkanı yaratmışdır, regionda tərəqqi, təhlükəsizlik və rifaha xidmət etmişdir. Konfransda 23 ölkədən 40-a yaxın ekspert və beyin mərkəzlərinin nümayəndələri iştirak edib.

Azərbaycan Rəqəmsal Inkışaf və Nəqliyyat Nazirliyinin təşkilatçılığı və dəstəyi ilə mayın 26-dan 29-dək Bakıda TEKNOFEST festivalı keçirilib. TEKNOFEST 2018-ci ildən bu yana hər il bu ölkədə keçirilən Türkiyənin ən böyük aerokosmik və texnologiya festivalıdır. Və onun ölkə hüdudlarından kənarında - Azərbaycanda ilk dəfə keçirilməsi iki dövlətin dostluğunun, qardaşlığının, strateji birliyinin daha bir göstəricisidir. TEKNOFEST xarici investorların diqqətini cəlb etmək və ya pilot layihələr üçün platforma təqdim edə biləcək və iddialı startapın müştərisinə çevrilə biləcək böyük kommersiya tərəfdaşları tapmaq üçün əla fürsətdir. Bu möhtəşəm tədbirin ən yaddaqalan hadisələrindən biri "TEKNOFEST Azerbaijan" Aerokosmik və Texnologiya Festivalı çərçivəsində Azərbaycan və Türkiyə pilotlarının iştirakı ilə keçirilən aviaşou oldu. Aviaşouya dövlət başçıları cənab İlham Əliyev və Rəcəb Tayyib Ərdoğan, birinci xanımlar Mehri-

ban xanım Əliyeva və Əminə Ərdoğan baxıblar.

İyunun 15-də Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtında - Şuşa şəhərində Şuşa Bəyannaməsinin imzalanmasının birinci ildönümü münasibətilə Azərbaycan-Türkiyə strateji mütəfiqlik münasibətlərinə, Qafqaz və regionda sülh və sabitliyə həsr olunmuş beynəlxalq konfrans keçirilmişdir. Beynəlxalq konfransda Türkiyə ilə Azərbaycan arasında əməkdaşlığın əhəmiyyətindən danışılıb. Tədbirdə iki ölkənin rəsmiləri iştirak ediblər. Prezident cənab İlham Əliyev beynəlxalq konfrans iştirakçılarına müraciətində Azərbaycan-Türkiyə münasibətlərinin ən yüksək səviyyədə olduğunu vurğulayıb. Dövlətimizin başçısı bu gün iki dövlətin mənəvi-siyasi parametrlərə görə dünyanın ən yaxın dövlətləri olmasından qürur duyduğunu bildirdi. Konfransda 2021-ci il iyunun 15-də Azərbaycan ilə Türkiyə arasında mütəfiqlik əlaqələri haqqında Şuşa Bəyannaməsinin imzalanması ilə strateji tərəfdaş olan dost, qardaş ölkələr arasında münasibətlərin keyfiyyətə yeni səviyyəyə yüksəldiyi vurğulanıb. Konfransda çıxış edən Türkiyə nümayəndə heyətinin nümayəndələri iki ölkə arasında əməkdaşlığın regiondakı vəziyyəti dəyişdiyini vurğulayıblar. Rəsmi Bakı və Ankaranın birgə layihələri regionun inkışafına öz töhfəsini verib.

Noyabrın 17-də Bakıda 11-ci Azərbaycan-Rusiya Regionlararası Forumu keçirilib. Tədbirdə Azərbaycanın baş naziri Əli Əsədov və Rusiyanın baş naziri Mixail Mişustin, Azərbaycan və Rusiya hökumətlərinin üzvləri, hər iki ölkənin işgüzar dairələrinin və müxtəlif regionlarının nümayəndələri iştirak ediblər. Mövcud olduğu illər ərzində Regionlararası Forum iki ölkənin müxtəlif sahələrinin nümayəndələri arasında qarşılıqlı faydalı dialoq üçün mötəbər platformaya çevrilib. İki ölkə arasında qarşılıqlı faydalı əməkdaşlıq bu gün demək olar ki, bütün sahələrdə əhatə edir. Tədbir zamanı iqtisadiyyat, nəqliyyat, aqrar-sənaye sahələrində, kiçik və orta biznes sahəsində əməkdaşlıq, humanitar əlaqələr, qarşılıqlı sərmayə qoyuluşu və təhsillə bağlı məsələlər müzakirə edilib, müxtəlif sahələrdə əməkdaşlığa dair sənədlər imzalanıb. Forum Azərbaycan və Rusiya arasında regionlararası əməkdaşlığın inkışafına yeni təkan verib ki, bu da qarşılıqlı faydalı tərəfdaşlığın inkışafı üçün əsas vektorların müəyyənləşdirilməsinə kömək edəcək. Həmçinin bu il iki ölkə diplomatik münasibətlərin qurulmasının 30 ildən qeyd edir. Rusiya ilə Azərbaycan arasında əməkdaşlıq 150-dən çox beynəlxalq müqavilədən ibarət olan müqavilə-hüquqi bazaya əsaslanır. Bu gün Rusiya Azərbaycanın əsas xarici iqtisadi tərəf-

daşlarından biridir.

Azərbaycan uzun müddətdir ki, fəal beynəlxalq əməkdaşlıq siyasəti yürüdən uğurlu dövlətlərdən biridir. Prezident İlham Əliyevin müdrik rəhbərliyi ilə ölkəmiz bir çox irimiqyaslı tədbirlərin keçirilməsi üçün çox əlverişli məkana çevrilib. Təqvimə baxsanız, elə həftə tapmaq çətindir ki, Azərbaycanda bu və ya digər fərqli səmtdə beynəlxalq tədbir keçirilməsin. Beləliklə, Azərbaycan nəinki özünü etibarlı ölkə kimi göstərdi, həm də bu etimada layiq olduğunu sübut etdi.

Cari il Azərbaycan iqtisadiyyatının şaxələndirilməsi istiqamətində müsbət meyllərlə yadda qalacaq. Rəsmi statistik məlumatlara əsasən, yanvar-noyabr aylarında Azərbaycanda kapital qoyuluşları 13,054 milyard manat təşkil edib ki, bu da ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 8,2 faiz çoxdur. İl ərzində 10 milyard 384 milyon manatlıq, keçən ilə müqayisədə isə 3,4 faiz çox kənd təsərrüfatı məhsulları istehsal olunub. Yük daşınmasının həcmi 197,3 milyon ton, sərnişin daşınması isə 1,466 milyard nəfər təşkil edib ki, bu da müvafiq olaraq yeni 12,9 və 35,5 faiz artım deməkdir. 2 milyard 434 milyon manatlıq informasiya və rabitə xidmətləri göstərilib.

Emin QASIMOV,
"Respublika".